

- א. כלים שנשתמש בהם הגוי, צריך לסלק מהם את האיטורים שבבוקים בהם ושבולע בתוכם. כדרך שימושם כן דרך פליטתם; בצונן בחמין או באש – כל כלי כפי שימושו הרגיל.
לאחר הגעלת הכלי ברותחים, נהגו לשטפו בצונן (עתוס' עו. ורא"ש).
מלבד זאת, כלי סעודה הניקחים מן הנכרי, חדשים או ישנים – צריך לטבלם במקוה מים של ארבעים סאה. ודוקא כלי מתכות והדומה להם, כגון כלי זכוכית שיש להם תקנה בהתכה כאשר נשברו.
כלי חרס המצופים באבר; נחלקו אמוראים האם דומים לכלי מתכות אם לאו. והסיקו להלכה להצריכם טבילה ככלי מתכות.
דוקא אם מצופים בצד הפנימי שבו משתמשים עם האוכל, אבל המצופה בצד האחר, וכן כל כיו"ב שיש בו מתכת בחלק שאין משתמשים בו עם האוכל, אפילו הוא מעמיד הכלי – אין צריך טבילה (תוס'. וע' שו"ע יו"ד קכו, ובהגר"א). ויש חולקים (ע' מרדכי; ש"ך סק"ב) מפני שהולכים אחר המעמיד.
שאל מן הנכרי – אין צריך טבילה (ולפלוט האיטורין שבלעו – ודאי צריך).
מישכן לו הנכרי כלי – ספק.
א. כתבו התוס' שיטביל ללא ברכה. והרמב"ם פסק לקולא (וער"ן וש"פ).
ב. ישראל ששאל כלי מישראל חבירו שקנה מן הנכרי – צריך טבילה (תוס' בשם רבנו שמואל).
ג. הנותן כלי לאומן נכרי, אפילו למ"ד אומן קונה בשבח כלי – אין צריך טבילה, שאין נקרא שם הנכרי עליו. וכן הממשכן כלי לנכרי והחזירו – אין צריך טבילה (תוס'). וי"ח.
ד. כתבו התוס' שאפשר להגעיל אחר הטבילה. ויש חולקים ומצריכים להפליט האיטור תחילה ורק אח"כ מועילה הטבילה. ויש מקלים בכלי שאינו בן יומו, שאם הטבילוהו קודם להגעלה – מותר לכו"ע (דגול מרבה יו"ד קכא. וע' תשובות והנהגות לגר"מ שטרנבוך שליט"א ח"א תמח; שבט הלוי ח"ו קטו, ג).

- ב. עבר ונשתמש קודם ההכשר; אם לא נשתמשו בכלי באותו יום, וכך הם סתם כלים, למאן דאמר נותן טעם לפגם מותר – לא נאסר המאכל. ולמ"ד נותן טעם לפגם אסור – אסור.
א. הלכה כמאן דאמר נותן טעם לפגם מותר. ונחלקו הראשונים כשעבר ובישל במייד, האם אסור לו ולכל מי שנתבשל עבורו אם לאו.
ב. אם הפליט האיטור מן הכלי ולא הטבילו, יתכן שלדעת האומר נותן טעם לפגם אסור, גזרו גם בזה שהמאכל אסור. כן צדדו בתוס'.

דף עו

- קלה. א. כלי בישול של איטור שלא נשתמשו בהם כל אותו היום, מה דינם ומה דין המאכל שבושל בהם?
ב. שיפורד ואסכלא של נבלות וטריפות – כיצד הכשרן? ומה הדין בכלי קדשים?
ג. כיצד מגעילים יורה גדולה?
ד. כיצד מכשירים סכין של איטור?
א. כלים שבישלו בהם איטור טעונים הגעלה, בין שהיו בני יומם בין שלא היו בני יומם. ואפילו למאן דאמר נותן טעם לפגם מותר והרי נפגם הבלוע מאתמול – גזרו חכמים משום כלים בני יומן.
כתבו התוס' שכלי בן יומו שבלע איטור אין להגעילו אלא בששים, משום פליטת האיטור במים שחוזרת ונבלעת בכלי. ויש חולקים.

עבר ובישל בקדירה שאינה בת יומא ללא הגעלה, נחלקו תנאים האם המאכל מותר דיעבד היות והבלוע מאתמול נותן טעם לפגם אם לאו. (ושונה זה מדין הקדירה שלדברי הכל גזרו עליה להגעילה, כי במאכל לא נבלע איסור מעולם, משא"כ הקדירה שהיה בה איסור גמור בתחילה (תוס' וערא"ש).

גדר קדרה שאינה בת יומא – שלא בישלו בה כל הלילה (רש"י ור"ת). ויש אומרים עשרים וארבע שעות (ר"י ועוד. וע' שערי דורא סוס"י פה; שו"ת מהרי"ל קנז, יד).

וכתב הר' ברוך (בספר התרומה) שקדירה שאינה בת יומא שאמר, היינו שלא נשתמשו בה כלל ביום האחרון, אף לא במים [חמים], שאם כן חזרו המים ונאסרו משום 'חתיכה נעשית נבלה' [כיון שאין בהם ששים כנגד הכלי]. ודוקא בכלי שבלע איסור אבל בלע התר, כגון כלי בשר שבלע חלב או להפך – אין צריך להקפיד אם הוחמו בו מים וכד' (עתוס').

ב. שפוד ואסכלא שצלו בהם בשר אסור – מלבנם באור. [לפירוש אביי – צריכים גם הגעלה בנוסף לליבון. ורבה הקשה על דבריו].

צריך ללבנם עד שתשיר קליפתם. ובירושלמי אמרו: עד שיהו ניצוצות ניתזין. וכ"כ הטור.

של קדשים – אי אפשר להשתמש בהם לקדשים למחרת [ובשלמים – לאור מחרתיים], משום שהבלוע בהם נעשה 'נותר' והרי הוא נפלט בבשר, אלא צריך הגעלה בחמין (כפשטות המשנה בובחים).

ומה טעם ששונה זה משאר איסורין – משום דהתיירא בלע (רב ששת ורב אשי). או מפני שימושם התדירי נוחים הם להגעיל (רב פפא).

ולדברי רבא הטעם הוא משום שכל יום ויום נעשה גיעול לחברו. ודוקא אם נשתמש בהם לשלמים ביום שנשתמש בהם לחטאת, שהשלמים מפליט את הבלוע מהחטאת, וכשנפלט הבלוע מהשלמים בשימוש שלמחרת, עדיין אינו אסור משום 'נותר', שהרי שלמים נאכלים לשני ימים.

ואביי פרש שצריכים גם ליבון וגם הגעלה. ורבה הקשה על דבריו.

לאחר ההגעלה צריכים הכלים מריקה ושטיפה במים, ככתוב. (ע"ע בובחים זו).

ג. הגעלת יורה גדולה; ממלאה במים ומרתחים. וכדי להגעיל גם את שפתה, צריך להקיף שפתה בעיסה מסביב, כדי שהמים הרותחים יעלו על גדותיה.

כתב רשב"ם (מובא בהג"א): 'אנו רגילין ליתן אבן לתוך היורה, והמים נשפכין על שפת היורה לכל צדדין'.

ד. הכשרת סכין של איסור; לאכילת צונן – שפה ונועצה עשר פעמים בקרקע. ודוקא בסכין יפה שאין בה גומות (רב כהנא).

א. הנעיצה צריכה להיות בקרקע קשה, אך לא קשה יותר מדאי. ויש להחמיר עשר פעמים דוקא (תוס'). ויש חולקים. וי"א שאין צריך אלא או שיפה או נעיצה (רא"ש).

שפשוף הסכין בספוג בעל סיבים קשיחים, כמוהו כנעיצה בקרקע קשה (עפ"י פוסקים).

ב. כשיש בסכין גומות – צריכה ליבון, שהגעלה אינה מועלת לשמנונית שבגומות אלא לבלוע

שבה (הר' אלחנן בפירוש הירושלמי).

בא לאכול בה רותח – לפרש"י צריכה הגעלה ברותחין. ולתוס', אם בלעה איסור (לאפוקי התר, כגון לענין בשר בחלב. ר"ת) – צריכה ליבון. ונחלקו ר"ת וריב"א האם גם סכין קטנה שבדרך כלל אין שימושה בהפיכת בשר ע"ג גחלים, טעונה ליבון או דיה בהגעלה ונכשרת בכך.

בריך רחמנא דסייען